

SVOBODNA SLOVENIJA

Leto LXXVI | 30. decembra 2017 - Buenos Aires, Argentina | Št. 27

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

PISMO PREDSEDNIKA BORUTA PAHORJA

Ob izvolitvi za drugo predsedniško dobo je društvo Zedinjena Slovenija v imenu slovenske skupnosti v Argentini predsedniku Republike Slovenije Borutu Pahorju izrazila čestitke. Na poslano pismo smo prejeli odgovor, ki ga objavljamo.

PREDSEDNIK REPUBLIKE SLOVENIJE
BORUT PAHOR

Ljubljana, 6. december 2017

Spoštovani,

sprejmite, prosim, mojo najbolj iskreno zahvalo za Vaše spodbudne besede pri vnovični izvolitvi za predsednika države.

Vašo naklonjenost sem sprejel kot velik navdih in jo razumem kot veliko odgovornost za opravljanje dela v drugem mandatu. Vaše zaupanje se bom trudil upravičiti po svojih najboljših močeh.

Zedinjena Slovenija v Argentini

Jure L. Komar, predsednik

Mariana Poznič, tajnica

esloveniau@gmail.com

Erjavčeva 17 | p.p. 305 | SI-1000 LJUBLJANA

BOŽIČNO VOŠČILO | *Dragi rojaki!*

Prihodnje leto se bomo ob različnih priložnostih spominjali prihoda v Argentino večine povojne emigracije. Naši starši in stari starši so iz begunskih taborišč v Avstriji in Italiji prišli kot v obljubljeni deželi. Argentina nas je sprejela z odprtimi rokami. Potrebovala je pridnih in delavnih ljudi. Nam pa je dala delo, kruh in možnosti za oseben in skupen razvoj. Začeli smo novo življenje. Zelo drugačno, zelo različno kot je bilo v Sloveniji pred vojno, in še bolj drugačno kot je bilo v Sloveniji med vojno in komunistično revolucijo ter po vojni.

Nismo prišli vsi skupaj, kar naenkrat, z isto ladjo, z istim transportom. V skupinah. Nabrato se nas je zadržalo, da je trinajst tisoč kilometrov stran od domovine začela živeti nova Slovenija, svobodna, Slovenija v svetu. Kar so od prihoda naprej ustvarjali javni delavci, vzgojitelji, starši in duhovniki, je bilo sad trpljenja pred in po prihodu v novo deželo. Bilo je sad trpljenja tisočev naših mučencev. Vse kar so desetletja kasneje poimenovali kot argentinski čudež je bilo vse ena sama velika ljubezen do vsega kar nam je bilo sveto. Verske, narodne in človeške vrednote. Nobena žrtev se jim ni zdela prevelika, če je šlo za reševanje in utrjevanje teh vrednot. Niso gledali ne na podarjeni denar, ne na žrtvovani čas, ne na zastojno delo za skupnost. Saj 'skupnost' so bili njihovi otroci, njihova prihodnost, pa tudi oni sami, posamezniki in družine. Iskali so skupno dobro in skupno srečo. Vse v zvestobi Bogu, narodu in zasluženi domovini. Mi smo začeli novo življenje, narod v domovini pa je padel pod najdaljšo diktaturo v vseh naši zgodovini.

Po dolgih desetletjih trpljenja enih 'doma' in drugih 'na tujem', je po padcu komunizma tudi v Slovenijo prišla demokracija. Vsaj

formalna, na videz, z več strankarskim sistemom, pa končno še vedno pod nepopustljivo kontrolo naslednikov enoumja. Začela so se uradna in osebna obiskovanja čez morje. Tradicionalno pošto je v veliki meri nadomestil splet, in klepet po telefonu.

Tudi med nami je šlo na splošno na boljše, kljub različnim krizam in kritiziranju položaja. Navajeni na današnje stanje tehnike in informatike nas kar stane ali sploh ne moremo razumeti kako naj bi bilo pred sedemdesetimi leti, ko naši starši niso imeli avtomobila, ne hišnega ne prenosljivega telefona, ne navadnega ne 'brihtnega', ni bilo računalnikov, delovni urniki so bili večinoma tovarniški, od šestih zjutraj do popoldne itn. Sredi sedanjega napredka nas pa spremlja in preganja in muči 'gospod stres', z vsemi škodljivimi posledicami za zasebno, zakonsko in družinsko življenje.

Dragi rojaki! Ker je božič poleg dobrote in ljubezni tudi praznik miru, Vam želimo v srcu, v družinah in med nami veliko tistega miru, ki so ga ob Jezusovem rojstvu angeli oznanjali in želeli vsem ljudem dobre volje!

Vaši dušni pastirji

SLOVENSKI MINISTER ZDRAVKO POČIVALŠEK V ARGENTINI

Med 10. in 13. decembrom je v Buenos Airesu potekala Ministrska konferenca Svetovne trgovinske organizacije (OMC/WTO), na kateri so se predstavniki iz 164 držav pogajali med drugim o ribištvu, kmetijstvu in e-trgovini. Pod vodstvom gospodarskega ministra Zdravko Počivalška se je konference udeležila tudi delegacija iz Slovenije.

Po izjavah ministra je bila konferenca vsekar pozitivna, žal pa kljub intenzivnim pogajanjem ni pripeljala do pričakovanih multilateralnih dogovorov in ni bilo mogoče skleniti dogovorov o konkretnih odločitvah, niti o prihodnjem delovnem programu na številnih pogajalskih področjih. Članice WTO so se zavezale, da bodo nadaljevale pogajanja na vseh področjih. Slovenija bo še naprej podpirala okrepitev multilateralnega trgovinskega sistema z osrednjo vlogo WTO v vseh njegovih funkcijah (trgovinska pogajanja, trgovinska pravila, nadzor trgovinskih politik, reševanje sporov).

Slovensko delegacijo so pa sestavljali tudi predstavniki Slovenske turistične organizacije, ki je ob robu obiska gospodarske delegacije v partnerstvu s Kompasom na več dogodkih predstavila Slovenijo najpomembnejšim organizatorjem potovanj v Argenti-

Slika Marko Vombergar

ni in Urugvaju ter predstavnikom medijev. Osrednji dogodek njihovega obiska je bil častni sprejem za organizatorje potovanj, novinarje in predstavnike institucij, ki ga je gostila veleposlanica Jadranka Šturm Kocjan v svoji rezidenci v Buenos Airesu v sredo, 13. decembra. Predstavili so Slovenijo kot turistično destinacijo "I feel Slovenia", dogodka so se med drugimi udeležili minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravko Počivalšek, pred-

sednik argentinske zbornice za turizem Aldo Elías, direktorica STO Maja Pak, predstavniki turističnih agencij ter medijev.

Po uvodnem pozdravu gostiteljice, veleposlanice Jadranke Šturm Kocjan, je minister Počivalšek navzoče nagovoril in na kratko opisal rast majhne Slovenije, ki pa je s svojim stabilnim gospodarstvom gotovo zanimiva za investitorje. Izpostavil je, da je letna trgovinska menjava med Slovenijo in Argentino pri 33

mio EU sicer naraščajoča glede na prejšnja leta, vsekakor pa ne zadostna že upoštevamo zmoglosti obeh držav, s čimer je tu odprto široko polje za bodoče uspešno delovanje.

Direktorica Slovenske turistične organizacije, mag. Maja Pak je nato publiko predstavila turistične zanimivosti Slovenije, "boutique" države v srcu Evrope: zelena narava, Ljubljana, Bled, Postojna in druge kraške jame, Lipica s svojo kobilarno, morska obala. Oba govornika sta svojo predstavitev zaključila z vabilom: obiščite Slovenijo!

Mag. Maja Pak je o obisku povedala: »Argentina postaja izjemno zanimiv trg, število Argentincev, ki potuje, močno narašča. Tudi število argentinskih turistov pri nas je iz leta v leto višje. Argentinski turisti so zelo dinamični, zanimajo jih predvsem kultura in mesta, zelo radi raziskujejo in v okviru enkratnega potovanja obiščejo več držav. Velik delež argentinskega prebivalstva ima korenine v evropskih državah, kar je zagotovo dodaten motiv za obisk, izjemno dobrodošla pa bi bila dobra letalska povezava Ljubljane z Madridom, od koder so odlične povezave z mesti v Latinski Ameriki.«

Pred odhodom v Slovenijo se je v četrtek, 14. decembra, delegacija srečala še s predstavniki slovenske skupnosti v Našem domu San Justo.

Mariana Poznič

OB OBISKU MINISTRA Pogovor s Francetom Stanonikom

Med člani slovenske delegacije, ki se je v Buenos Airesu udeležila ministrske konference Svetovne trgovinske organizacije med 10. in 13. 12. 2017 je bil tudi Franc Stanonik, direktor za notranji trg na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo RS. O konferenci in še marsičem drugem nam je povedal tako:

/// Kateri je namen vašega obiska v Argentini? Kaj od njega pričakujete?

Minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravko Počivalšek z delegacijo se je udeležil 11. Ministrske konference Svetovne trgovinske organizacije (MC11), ki je potekala v Buenos Airesu od 10. do 13. 12. 2017. Delegacijo so sestavljali predstavniki Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, predstavnica slovenskega veleposlaništva pri WTO v Ženevi in predstavniki Slovenske turistične organizacije.

Poleg sodelovanja na konferenci je imel minister Počivalšek opravil še nekaj dvostranskih srečanj z ministri pristojnimi za gospodarstvo oz. turizem iz držav EU ali tretjih držav, med drugimi tudi s predstavniki argentinske vlade. Poleg tega je slovenska delegacija med obiskom v sodelovanju s slovenskim veleposlaništvom v Argentini izvedla tudi nekaj dogodkov v smislu promocije slovenskega turizma.

Cilj tokratne ministrske konference (MC11) je bil doseči odločitve na področju ribiških subvencij in kmetijstva, in sicer za blagovne rezerve za namene prehranske varnosti, izvozne omejitve. Glede nacionalnih domačih podpor v kmetijstvu se je že vnaprej pričakoval zgolj dogovor o prihodnjem programu dela. V zvezi z novimi temami smo pričakovali dogovore na področjih domače zakonodaje pri storitvah, elektronske trgovine in transparentnosti regulatornih ukrepov za majhna in srednja podjetja. EU, vključno s Slovenijo, se je zavzemala za vsebinsko pomembne in uravnotežene rezultate na vseh omenjenih področjih: kmetijstva (domače podpore, blagovne rezerve za namene prehranske varnosti, izvozne omejitve), ribiških subvencij ter aktualnih tem mednarodne trgovine (domača zakonodaja pri storitvah, elektronska trgovina, transparentnost regulatornih ukrepov za

majhna in srednja podjetja).

Pričakovanja glede rezultatov ministrske konference sicer že ob prihodu v Buenos Aires niso bila prav visoka. Že na predhodnih strokovnih in političnih sestankih in usklajevanjih na meddržavni ravni oziroma v Ženevi se je nakazovalo, da ni moč pričakovati bistvenih pozitivnih sprememb v delovanju WTO in na področju mednarodnega trgovanja. Na konferenci so se pričakovanja žal pokazala za realna. Kljub intenzivnim in dolgotrajnim pogajanjem ni bilo moč doseči konsenza o zastavljenih ciljih, kar kaže, da je pogajalska funkcija WTO zašla v resno krizo. Zaključki konference so bili sila skromni. Prav tako ministri niso sprejeli zaključne ministrske deklaracije, zato je bila podana zgolj izjava predsedujoče, argentinske ministrice Malcorre, s katero je povzela razprave na MC11.

Kot rečeno je bila po dolgotrajnih pogajanjih sprejeta le odločitev ministrov, ki se nanaša ribiške subvencije, in sicer da se do naslednje konference v 2019 sprejme dogovor o pravilih za prepoved določenih oblik ribiških subvencij, ki prispevajo k presežnim zmogljivostim in s tem k prelovu rib, ter odpravo tistih, ki prispevajo k nelegalnemu ribolovu.

Eden od dosežkov konference se je zgodil že na slavnostnem otvoritvenem zasedanju, kjer so udeležence med drugim nagovorili argentinska ministrica Susana Malcorra, ki je predsedovala MC11, generalni direktor WTO Roberto Azevedo in predsednik Argentine Mauricio Macri. Ob tej priložnosti so predsedniki desetih držav iz regije (Argentina, Brazilija, Paragvaj, Urugvaj, Kolumbija, Gvajana, Mehika, Surinam, Peru, Čile) podpisali tudi Deklaracijo iz Buenos Airesa, s katero so izrazili podporo WTO kot skrbniku multilateralnega trgovinskega sistema, ki je najboljši okvir za izkoriščanje priložnosti mednarodne trgovine in soočanje z njenimi izzivi.

Ob robu konference je bila dogovorjena tudi Deklaracija o opolnomočenju žensk v gospodarstvu, ki jo je podprla tudi Slovenija.

Članice WTO so se tudi zavezale, da bodo nadaljevale pogajanja na vseh področjih. EU, vključno s Slovenijo, bo še naprej podpirala okrepitev multilateralnega trgovinskega sistema z osrednjo vlogo WTO v vseh njegovih funkcijah (trgovinska pogajanja, obliko-

vanje pravil, nadzor trgovinskih politik, reševanje sporov).

/// Ali ste prvič v Argentini? Izvedeli smo, da imate tu med nami tudi sorodnike...

Večina članov slovenske delegacije je bila tokrat v Argentini prvič. Nekateri pa so vašo deželo ob različnih priložnostih obiskali že prej. Minister Počivalšek je bi tokrat v Argentini že tretjič.

Tudi sam sem v Argentini bil že enkrat prej. Obiskal sem jo pred osmimi leti, s sinovoma in nečakinjo. Tu v Buenos Airesu imam namreč sorodnike, več sestričen in bratrancev. Semkaj sta s povojno emigracijo s številnimi Slovenci prišli tudi dve moji teti, očetovi sestri ter si v mestu ustvarili družini in nov dom. Teti, Pavla Qualizza in Francka Javoršek, sta žal že pokojni. Sestrične in bratrance pa živijo v različnih četrtih Buenos Airesa, en bratranec živi v Neuquenu, ena sestrična in en bratranec pa sta se pred leti preselila v Slovenijo.

Glede na sorodstvo v Argentini lahko rečem, da sem na nek način z Argentino in slovensko skupnostjo tu povezan že od majhnih nog. Preko pripovedovanja mojih staršev in drugih sorodnikov, preko pisem, fotografij ali posnetih audiokaset in pozneje z obiski sorodnikov v Sloveniji ali nas v Argentini. Danes je to seveda še veliko lažje. Moderna tehnologija nas neovirano združuje in omogoča sprotno komunikacijo kljub zares veliki zemljepisni oddaljenosti naših dežel. Tokrat sem zaradi intenzivnega dela na konferenci uspel na kratko obiskati samo del sorodnikov. Ob prvem obisku pa smo imeli ves čas namenjen obiskom in druženju s sorodniki, obiskali pa smo tudi nekaj krajev izven prestolnice. Kar sem videl me je navdušilo, Argentina je lepa dežela. Prav posebnega občudovanja vredna pa je seveda slovenska skupnost tu v Argentini. Pravi slovenski narodni čudež ste, z vsemi skupnostmi, dejavnostmi, šolami, Govoril sem že z marsikom, ki je iz takšnega ali drugačnega razloga obiskal Argentino in se srečal tudi s slovensko skupnostjo tu. In vsem je bilo skupno (ne glede na politično ali ideološko prepričanje) iskreno občudovanje vaše narodove zavesti, pripadnosti, vašega domoljubja ter skrbi za slovenski jezik in kulturo. Doma v Sloveniji nam žal tega močno primanjkuje.

Ne samo zaradi sorodnikov, tudi zaradi lepote vaše dežele, bom v Argentino v prihodnje zelo verjetno še obiskal.

/// Hvala, gospod Franc, za pogovor in kmalu nasvidenje!

PISMO IZ SLOVENIJE

Dragi prijatelji!

Dalj časa sem se odločal ali bi bilo primerno ali ne obiskati slovensko skupnost v Argentini. Razlog za to obotavljanje ni bila zadržanost ali celo strah zaradi dolgega potovanja, ampak preprosto pomanjkanje časa in želja, da bi se lahko v miru in brez naglice posvetil temu obisku. Naposled sem se le potrudil in našel primeren termin in čas za ta obisk. Najbolj so me k temu spodbudili argentinski slovenski maturanti in folklorna skupina, ki so pri nas gostovali. Prepričali pa so me tudi nekateri naši patri jezuiti, ki so že obiskali slovensko argentinsko skupnost in celo v njeni sredi za krjaši čas pastoralno delovali. Skupaj s patrom Dragom Lavričem sva se odpravila na pot 27. oktobra. Takoj ko sva prispela v Buenos Aires, so nas naši gostitelji pod vodstvom gospoda Rodeta vključili v pastoralno delo z mladimi in zakonci ter povabili k maševanju in spovedovanju. Tako sem začel odkrivati edinstvenost vaše slovenske argentinske skupnosti.

Najprej sem občudoval vaše slovenske domove: koliko truda, tudi osebnega, in koliko sredstev ste za te domove darovali. Potem sem občudoval vašo lepo slovenščino in dobro organizirano slovensko sobotno šolo. Kot zamejskemu Slovincu, ki je odraščal v Italiji ob slovenski meji, je zame gotovo bilo lažje in bolj naravno ohraniti in gojiti slovenščino. Občudovanja vredno pa se mi zdi, da si Slovenci v Argentini tako zelo prizadevate za učenje in ohranjanje slovenskega jezika in kulture. Živite tako daleč od domovine in vendar ste tako blizu glede jezika, kulture in navad. Le kje ste našli vso to energijo, navdušenje in željo, da ste ohranili vse to?

Človek globoke vere zmore marsikaj. Še posebej sem čutil, kako ste kot slovenska skupnost v Argentini eno telo in da je za to bilo vloženo veliko truda in vere. Duhovniki so gotovo bili od samega začetka tista gonilna sila, ki je oblikovala to vašo lepo skupnost. Buenos Aires je res velika prestolnica, kjer bi se lahko kot nebogljn turist takoj izgubil. Vendar sem se v vaši sredi počutil kot doma, sprejetega in v globini nagovorjenega. Vaše obWWčestvo je bilo zame kot oaza miru in tolažbe in obenem sem bil zelo hvaležen za nekaj pastoralnega dela med vami, ki me je zelo nagovorilo. Verjamem, da obstajajo tudi težave kot povsod, a kljub temu ste uspeli ohraniti med vami še veliko lepega in dragocenega. Želim vam, da bi pogumno in z globoko vero nadaljevali po tej poti in da bi bila duhovniška oskrba med vami okrepljena.

Znano je, da sta argentinsko meso in vino izredno okusna; in res je, to moram priznati! Najbolj pa me je nagovorila toplina ljudi, vaša toplina.

S patrom Dragom Lavričem sva hvaležna gospodu Juretu, Franciju, Robertu in Toniju za lep sprejem in pozornost, ki sva ju bila deležna. Najina zahvala gre družini Kržišnik in vsem, ki ste nas sprejeli in bili ves čas pozorni do naju. Nenazadnje bi rad pohvalil tudi mlade s katerimi smo se srečevali na raznih koncih. Želim vam obilo blagoslova na poti globoke vere in poguma. V vaših rokah je prihodnost.

p. Ivan Bresciani

OTVORITEV POLETNE SEZONE NA "NAŠI DOMAČIJI"

Ob zaključku leta, ki nam je prineslo premnogo lepih, veselih, težkih in morda tudi žalostnih trenutkov, smo se zbrali na Naši domačiji.

V nedeljo, 10. decembra, je bilo vse pripravljeno. Belo pogrnjene mize pod žlahtno sencu starih dreves, so privabile mnogo obiskovalcev. Že nekaj let se k slavnemu pridružijo upokojenci in prijatelji, ki nam razveselijo nedeljsko popoldne. Dolgoletna tradicija je, da se ob začetku poletja otvori sezona z blagoslovitvijo prostorov in bazena.

S tem se tudi zahvalimo Vsemogočnemu Bogu in Božji Materi Mariji za pomoč in varstvo.

Zbrani pred Marijino kapelico je najprej vse navzoče pozdravil g. Matjaž Ravnik, predsednik odbora. Z minuto molka se je zahvalil in se spomnil vseh rajnih članov in ustanoviteljev tega letovišča. Povabil je g. Roberta Bresta, da nam je podal Božjo besedo. Spodbujal nas je, naj gradimo naše življenje s prepričanjem, da je Bog tisti, ki nam daje moč in nas varuje. Opomnil nas je, naj nam bo vedno navzoča božja bližina, še posebno sedaj, ko uživamo tako potreben počitek in razvedrilo. Blagoslov

je ponesel do bazenov, ki jih je tudi poškopil z blagoslovljeno vodo. V prošnjah smo se zahvalili za vse prejete dobrote na tem letovišču in se Bogu priporočili še za vnaprej.

Že zgodaj zjutraj so se naši pridni kuharji in kuharice zbrali, da so nam pripravili okusno kosilo, mladci so nam pa z veseljem postregli. Ob dobrem pecivu in kavici smo se ustavili in pokramljali do pozne popoldanske ure.

V teku so tudi priprave poletne kolonije

pod vodstvom ge. Andreje Lipušček Bonino. Poskrbljeno bo, da se tako kot pred leti otroci zabavajo, gojijo šport, se igrajo in uživajo v prijetni in zdravi družbi.

Zelo veseli se zbiramo na tem kraju, bodimo si prijatelji, gojimo bratsko sožitje v toplih poletnih dneh. Prirčno vas vabimo, da se nam pridružite!

Alenka Zupanc Urbančič

NAŠI ZAČETKI V ARGENTINI

14

Moja zgodba

arh. Božidar Bajuk

Začetek moje naselitve v novi domovini Argentini ima svoje korenine v dobi, ki sem jo doživljal kot otrok, na begunski poti od maja 1945 do oktobra 1948. Osemletni fantiček, po preživetih treh begunskih taboriščih v Avstriji, po treh dneh vožnje z vlakom, sem se znašel v Genovi. Zagledal sem veliko pristanišče, ogromno ladjo. Vse je bilo novo in zelo zanimivo. Vesel sem bil, ko smo se vkrcali. Pred tem so družino ločili tako, da sta mlajša brata, Jure in Andrej, odšla z mamico v ženski oddelek, starejša, Marko in jaz - Božidar, pa z očkom v moškega. Vesel sem bil, ker so me vključili med fante. Spominjam se spalnic z vojaškimi posteljami, postavljenimi po štiri, ena nad drugo. Pod menoj si je izbral ležišče gospod Jan, zelo simpatična in hudomušna oseba. Zabičal mi je: »Fantiček, pazi, da mi ponoči ne bo kaj priteklo na glavo!« Zgodaj, prezgodaj smo morali vstajati in vsak dan urediti ležišče. Ameriška ladja Heinzelman je bila med vojno določena za prevoz vojakov. Zato smo morali spoštovati nekatere vojaške predpise, predvsem urnike. Čez dan je družina bila zbrana na krovu. Z bratom Markom sva odkrila, da se je na krovu dalo skozi luknje za odtok vode gledati, kako ladja reže morsko gladino. Domenila sva se torej, da bova pločevinasto konzervo napolnila z morsko vodo in v ta namen začela zbirati vrvice. V štirinajstih dneh potovanja nisva dosegla svojega cilja.

Opazovala sva očka in mamico, njuna obraza sta se bila spremenila. Nista bila več tako zaskrbljena, kakor prej v Špitalu. Takrat so nas angleški »zavezniki« na zahtevo partizanov iskali, da bi nas njim izročili. Če bi bili partizani to dosegli, bi se bila prav gotovo naša begunska pot spremenila, če ne celo končala z veliko tragedijo. Božji načrti so bili drugačni. Prevladalo je zaupanje v božjo previdnost in v Devico Marijo. Da, Vera in Upanje!

Ko zdaj po sedemdesetih letih obujam spomine mi prihajajo pred oči številni dogodki. Spominjam se prvih let po naselitvi v Argentini, ko sem dozoreval in želel spoznavati samega sebe ter se spraševal, kaj si želim za svoje življenje? Kateri so božji načrti? Stalno se spominjam nekaterih dogodkov, ki so me na potovanju čez lužo globoko zaznamovali.

Poleg opazovanja staršev, se spominjam prihoda ladje v Buenos Aires. Čudno se nam je zdelo, ko se je modra in zeleno modra barva morja spremenila v rjavo vodo. Odrasli so govorili »to je čokolada«. Río de la Plata - Srebrna reka - ni bila srebrna! Po nekaj urah se je ladja premaknila. Izkrkali so nas in nastanili v Imigrantskem hotelu. Zopet so družine ločili, kakor na ladji. Vse se mi je zdelo veliko, brezmejno. Spominjam se dolgih dvoran v hotelu, bile so obednice in skupne spalnice. Navajeni smo bili na različne govorice. Vendar nam je bilo težko sprejeti razlike pri obnašanju in navadah različnih narodnosti. Spomnim se obednice. Na dolgih mizah je bilo pripravljeno obilo belega kruha. Da, pravega »belega kruha!« Pri bližnjih mizah se je pričela nepričakovana igra, počasi se je prizor spremenil v pravo borbo. Mladi in odrasli so s sredico belega kruha delali kepe in se obmetavali. Spomnil sem se, s kašnim veseljem, skoraj pobojnostjo, smo otroci v Špitalu po prvem svetem obhajilu prejeli kos belega kruha. Nisem ga pokusil, odhitel sem v barako in ga delil z brati, očkom in mamico.

Po nekaj dneh smo prišli na vrsto za fotografiranje. Na balin ostrižene so nas poslikali in nam pripravili osebne izkaznice - Cédula de Identidad. Spominjam se radosti staršev: »Zdaj smo dokumentirani, zdaj smo svobodni!« Z novimi izkaznicami smo po kosilu prvič prestopili vrata Imigrantskega hotela v svobodo. Vse nam je bilo novo. Občutek sproščenosti staršev smo otroci uživali. Ljudje so mirno hodili v vse smeri velikega trga. Občudoval sem visok stolp z urami. Imenovali so ga Torre de los ingleses.

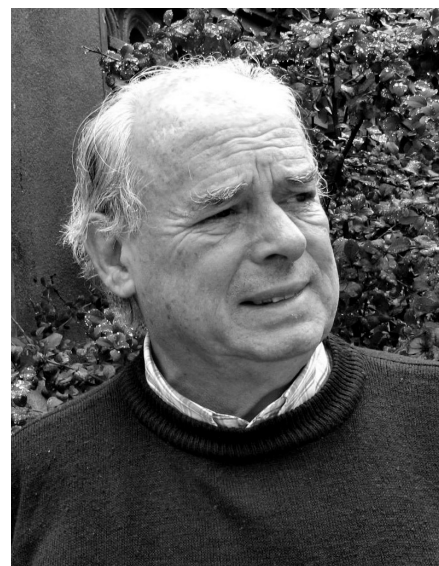
Široke ceste, promet, čudni so se mi zdeli avtobusi vseh mogočih barv, široki vhodi v železniške postaje, prvič sem mogel občudovati mestne ceste obkrožene z visokimi stavbami.

Na pločnikih smo opazili dvajsetlitrske posode, polne odpadkov in smeti. Iz nekaterih so štrlele nedotaknjene štruce belega kruha. Starša kar nista mogla verjeti: »To je pa velik greh. Bog je zelo žalosten. Otroci, zapomnite

si, skupaj bomo prosili odpuščanje. Koliko ljudi trpi lakoto, nekateri celo umirajo brez kruha.« Spominjam se, da smo zamišljeni v tišini nadaljevali sprehod. Skoraj nasproti trga Plaza General San Martín je očka zagledal veliko cerkev, posvečeno sv. Maronu. Vstopili smo in se približali oltarju. Kleče smo vsi skupaj molili in se zahvalili za prvi dan svobode.

V naslednjih dneh so nas rojaki - voditelji slovenske skupnosti v Buenos Airesu - obiskovali v hotelu. Staršem so razlagali možnosti nove zaposlitve in stanovanja. Imeli smo možnost nastanitve v kateremkoli kraju Argentine. Z Markom sva prisluškovala, skušala sva vse izvedeti. Očka je govoril z Joškom Krošeljem. »Povej mi, Joško, kje so v tej veliki Argentini hribi?« Joško mu je omenil Bariloche, Córdoba in Mendoza. Tam v Mendozu so se v zadnjih dneh že naselili nekateri Slovenci. Skupaj z našo družino so se za Mendozo odločile tudi družine Bajda, Zarnik, Triler, Grintal, Šmon in še nekateri drugi.

Odpeljali smo se z vlakom, imenovali so ga El Zonda. Vožnja je trajala 22 ur. Naš vagon je bil zadnji. Tako je bila takrat odločila mednarodna organizacija za prevoz beguncev, slično kot v Evropi. V popoldanskih urah je vročina zelo pritisnila. Zelena polja so ostajala zadaj, začela se je pusta »pampa«. Naš

“

Prevladalo je zaupanje v božjo previdnost in v Devico Marijo. Da, Vera in Upanje!

vagon je polovico vožnje bil v stalnem oblaku prahu. Odrasli so se spogledavali: »Ja, kam nas pa peljejo?« Peljali smo se skozi mendoško predmestje, ki je bilo tudi zelo revno in žalostno. Na skrivaj so si nekatere žene brisale solze. Dospeli smo na mendoško postajo. Pričakala sta naš rojak in advokat - uslužbenec, ki je bil odgovoren za zadnje stopnje naselitve v novi domovini. Na starem tovornjaku so nas in našo revno prtljago zapeljali do skromnega hotela. Po tednu dni bi si sami morali najti stanovanje, delo - zaslužek in prehrano. Hvala Bogu, staršem nikoli ni zmanjkalo zaupanja. Rojaki so nam pomagali. Očka, profesor klasične filologije, je začel delati pri lesnem podjetju gospoda Hraševca. Stanovanje smo našli v skromni hiši s štirimi sobami, majhno kuhinjo in kopalnico. Vsaka družina je imela eno sobo. Spali smo vsi na golih tleh. Po par mesecih so nam ponudili možnost službe, zabijanje zabojev za firmo Sidra Tunuyán, na »akord«. Delali smo doma, na majhnem dvorišču, oče in še trije sinovi. Na žalost so nam posodili samo eno kladivo. Zvečer je prihajal tovornjak, prinašal dilice in žeblice ter odvažal našo produkcijo. Izreden dohodek je omogočil nakup kladiv in lesa ter platna za pripravo prvih dveh zložljivih postelj. Prišel je na vrsto tudi kurjač na kerosen. Kuhinja je bila za štiri družine premajhna.

Tak je bil začetek, sad dneve molitve, vere in upanja! Nikdar nisem pozabil na zgled in od staršev prejeto dediščino.

V veliko očetovo veselje smo vsi bratje končali klasično gimnazijo. Spadala je pod Filozofsko fakulteto mendoške univerze Universidad Nacional de Cuyo. Pozneje sem se odločil za študij arhitekture. Ni mi šlo le za umetniške izdelke. Iskal sem in tudi našel svoje poklicno delo v usmerjanju gradnje socialnih stanovanj in s tem nadaljeval sintezo svoje krščanske vere - ljubezni do bližnjega s prejetimi talenti in doseženo akademsko vzgojo. Imel sem pred očmi že opisana doživetja iz begunskih taborišč, »beli kruh« in pomoč potrebnim.

Za zaključek se želim zahvaliti staršem za neprekinjeno ljubezen in zgled. Zahvala božji previdnosti in Materi Mariji za njeno stalno navzočnost in pomoč. Zahvala Grintalovi Cvetki, svoji ženki: z njo sva si ustvarila družino s šestimi otroki in jih v svobodi vzgajala.

Zahvala tudi Društvu Slovencev v Mendozu, vsem slovenskim organizacijam v Argentini ter Uradu RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Povezani hranimo svoje vrednote in gradimo Slovenijo v svetu.

USPEH V "MAXIODBOJKI" | Ekipa "SLO" dosegla kategorijo "A"

Slovensko-argentinska ekipa "MAXI"- ODOBOKJE "SLO" je ob koncu leta osvojila prvo mesto na metropolitanskem turnirju "LA-VEV" (Liga Argentina de Veteranos en Voley) in s tem priborila vstop v najvišjo, "A" skupino. V zadnjem krogu tekmovanj - "Play Off" - je premagala vse ostale finaliste in dosegla prvo mesto.

Obenem pa je osvojila tudi glavni pokal, saj je premagala prvakinje turnirja prvega polletja. Tako je SLO imela v letu 2017 res uspešno sezono.

Uspehi pa ne pridejo slučajno. So sad truda in vztrajnosti. V devetih letih naporov je ekipa dokazala, da so se številni treningi dobro obrestovali in polagoma pripeljali k napredku.

Kot starejša ekipa treniramo že od leta 2008 pod vodstvom lic. Miha Skubica, čeprav smo kot mlade že igrale skupaj na mladinskih dnevih v ekipah Slomškovega in Hladnikovega doma. Družni nas ljubezen do odbojke in tudi prijateljstvo, ki se ob krogu mate-ja in

peciva utrjuje.

Dovolite nam izraziti, da je z odbojko zopet zaživelo v nas navdušenje iz nekdanjih mladih let. Dokazale smo sebi in drugim, da se tudi v teh letih lahko še veliko doseže v športnem in socialnem krogu, saj je marsikateri celo uspešno izboljšati zmoglosti in dosegljivost mlajših let, kar pa pomeni, da je res vztrajnost in muja pot do dosege vsakega cilja.

Maxi-odbojka je kategorija za dame nad 28. leti. A moramo povedati še to, da je ekipa SLO najstarejša v tem turnirju, saj je naša povprečna starost 45 let. Sestavljamo jo igralke iz različnih slovenskih domov. Gotovo se zavedate, kako težko je vse to nam, ki smo večina mamice in imamo ob tem na skrbi različne dejavnosti v službah in v skupnosti. Zato smo hvaležne našim družinam, ki nam pomagajo in omogočajo, da lahko izvršujemo ta projekt.

Končno je res, da si moramo v življenju pomagati eden drugemu, da lahko izpolnimo svoje cilje in razvijamo vsak svoje zmogljivo-

sti in veselja. Po tej poti je prav verjetno lažje biti srečen in s tem tudi bolj razpoložen, da drugim nudimo pomoč. Sam Nelson Mandela je nekoč izrazil: "Kadar sami sebi pustimo, da zasijemo, podzavestno tudi ostalim ljudem omogočamo, da storijo enako."

Letos smo igrale: Marjana Burja, Paula in

Kristina Grbec, Paula Bertolin, Karla Malovrh, Gabi Medvešček, Mari in Beti Miklavc, Gabi Salas Rigler, Tildi Štefe in Sonja Tomazin.

Skozi vsa ta leta pa so tudi sodelovale Lučka Groznik, Patricija Mugerli, Helena Rode, Gabi Malovrh, Lili Bohinc, Silvi Škerlj, Tonči in Marta Koželnik, Vera Beltram, Anka Smole, Lučka Kinkelj, Nadja Kržišnik in Nadja Sterle.

Z navdušenjem smo končale športno leto pri prijateljski večerji, ob kateri smo naredile pospravo dela, obujale spomine, gledale slike in filme naših tekem in se končno zmenile, da gremo drugo leto 2018 še tako naprej, saj vemo, da: "Dobiti ne pomeni zmagati, zgubiti ne pomeni ne uspeti. Uspeh je boriti se za zmago, pri tem pa uživati in nove prijatelje pridobiti."

Zato že zdaj vabimo, da se nam v novem letu pridružite tudi druga slovenska maxidekleta iz različnih okrajev, ki bi rade z nami igrale odbojko.

BOŽIČNO SREČANJE MLADCEV IN MLADENK

V soboto, 16. decembra, smo imeli mladci in mladenke Božično srečanje v Slomškovem domu.

Najprej smo se zbrali M&M Slomškovega doma in spekli piškote z božičnimi motivi in jih tudi božično okrasili. Te smo ponudili članom doma za zajtrk 25. decembra po sv. maši v Slomškovem domu. Medtem, ko so dekleta zaključevale peko, so pa fantje pomagali speči pice in pripravili prostor za kosilo. Zgodaj popoldne so prišli še mladci drugih domov. Kljub močnemu dežju, ki se je vlil ravno pred srečanjem, se je zbralo kar lepo število mladih. Imeli smo božično pripravo v katero nas je uvedel g. Toni Burja, in nas pripravil na sv. spoved. Priskočila sta mu na pomoč tudi g. Franci in g. Robert. Tako so imeli vsi mladci možnost, da so šli k sv. spovedi. Medtem je pa gdč. Julka Furlan nadaljevala z božično pripravo in uvedla mladce k razmišljanju o božični skrivnosti.

Potem smo pa skupaj pripravili tri božične pakete v sklopu akcije »Una nochebuena para todos«. V pakete smo dali hrano za božično večerjo, jaslince, božična voščila za vsako družino, prt z božičnimi motivi, krožnike in kozarce. En paket je odšel v provinco Santiago del Estero, dva pa v Lobos v provinci Buenos Aires. Tako smo bili na Sveti večer na poseben način združeni s temi

tremi družinami. Ko so dekleta pripravljale pakete so pa fantje uredili igrače, ki so jih darovale družine in jih pripravili za razdelitev med potrebne otroke.

Dan se je razjasnil, tako, da smo zaključili naše srečanje z malico in igrami na dvorišču. Zahvaljujemo se g. Toniju, g. Franciju, g. Robertu in gdč. Julki, za njihov čas in, da so nas tako lepo uvedli v božični čas!!

Andrejka Vombergar Štrfček

SDO - SFZ | Občni zbor centralne mladinske organizacije

V soboto, 23. decembra, smo mladi imeli zahvalno sveto mašo in nato občni zbor naše centralne mladinske organizacije v Slovenski hiši. Maševal je g. Franci Cukjati, za splošno organizacijo je pa poskrbela mladina. Po maši smo se zbrali v mali dvorani, kjer smo začeli s sejo. Vsak odsek je predstavil poročilo delovanja v letu 2017, imeli smo pospravo splošnem o delovanju centrale, in dobili več mnenj in predlogov za novi odbor in delo v letu 2018. Naš mladinski katehet g. Cukjati je tudi podal nekaj misli. Ker do takrat vsi krajevni odseki še niso imeli svojih delegatov za odbor smo odločili, da se za to po enem tednu ponovno zberemo.

Srečali smo se spet 30. decembra zjutraj v Slovenski hiši. Ker smo že prej imeli sveto mašo in pospravo, je bila tokrat seja krajša; gospod Cukjati nam je zopet podal

nekaj misli in nasvetov za drugo leto. Izvolili smo sledeči odbor:

- **Predsednik:** Marjan Vombergar
- **Predsednica:** Luči Ayerbe Rant
- **Tajnica:** Gabriela Oblak
- **Blagajnik:** Toni Podržaj
- **Gospodarja:** Damijan Loboda in Kristjan Smole
- **Gospodinje:** Malena Tomšič, Cecilija Urbanija in Aldana Čeč
- **Kulturna referenta:** Tatjana Malovrh in Tonči Oblak
- **Verska referentka:** Sofía Hernández
- **Športni referenti:** Matija Mavrič, Pavel Smole in Maxi Trpin
- **Športni referentki:** Nadja Jakoš in Maru Resnik

Gabriela Oblak

POGOVOR | Jože in Jožejka Žakelj

Ob koncu druge svetovne vojne sta bila stara 2 leti in 5 let. Celo desetletje otroštva sta morala preživeti brez svojih očetov, dokler se z njima nista znova srečala v daljnji Argentini. Tam sta se tudi spoznala in še v študentskih letih stopila na skupnost življenjsko pot. Življenje sta podarila desetim otrokom.

Zakonca Jože Žakelj in Jožejka Debeljak Žakelj sta vzor ljubezni do družine in zvestobe slovenstvu, ki sta jo ohranjala ne samo pol sveta daleč od svoje domovine, ampak tudi več kot 1000 km daleč od osrednje slovenske skupnosti v Argentini. Zato smo ju ob letošnjem božiču in dnevu slovenske odločitve za samostojnost izbrali kot gosta velikega prazničnega intervjuja portalov Domovina.je in Iskreni.net.

/// **Gospod Jože, gospa Jožejka, nam začetek pogovora lahko predstavita svojo družino?**

JOŽEJKA: Imava deset otrok, 5 deklet in 5 fantov. Otrokom smo izbirali imena, ki se približno enako izgovarjajo v španščini in slovenščini. Takole si sledijo: Ana, Helena, Janez, Olga, Marta, Martin, Ivanka, Pavel, Lojze in Marko. Najstarejša Ana je stara 47 let, najmlajši Marko pa 30 let. Deset otrok se nama je torej rodilo v 16 letih.

Hvala Bogu so vsi otroci lahko študirali. Nekateri so opravili univerzitetne študije, drugi višje strokovne šole. Študirali so zelo raznolika področja: agronomija, kemija, računalništvo, strojništvo, likovno oblikovanje, marketing, turizem.

Vsi otroci so poročeni in imava že 25 vnukov. Večina otrok z družinami živi v domačem kraju, v Tucumanu. Ena hčerka živi v Mehiki (sicer je poročena z Argentincem). En sin živi daleč na jugu Argentine, 3.000 kilometrov od nas. Ta nas z družino večkrat obiše, z avtom potuje do nas dva dni.

/// **Zakaj ste morali po drugi svetovni vojni bežati iz Slovenije?**

JOŽE: Bežali smo zaradi revolucije, ne toliko zaradi svetovne vojne. Moj oče ni bežal z večino slovenskih beguncev takoj po koncu vojne, maja leta 1945, ampak pol leta pozneje, ko se je približala zima. Do takrat se je še z nekaterimi drugimi skrival po gozdovih. Sam sem bil ob koncu vojne star 5 let in očeta v tem času nisem nikoli videl.

Oče je prebegnil čez mejo v Italijo in je nekaj časa živel v begunskih taboriščih v Italiji, nato pa je odšel leta 1948 s sorodniki in drugimi begunci v Argentino. Doma pa smo ostali trije otroci (fantje) in mama. Živeli smo na domačiji Žakljevih (Pr Krvinet), domačiji mojega starega očeta v Šentjoštu. Moj stari oče je bil tedaj bolan, star čez 80 let. Nismo ga mogli zapustiti.

Leta 1947 je OZNA mojo staro mamo in njeno hčerko (mojo teto) zaprla. Očitali so jima stike z inozemstvom in stike z mojimi strici, ki so se skrivali po vojni. Podržavili so nam posestvo in v hišo naselili druge ljudi. Mi pa smo se morali preseliti na dom moje mame, k Malavašičevim v vas Butajnova blizu Šentjošta.

JOŽEJKA: Tudi jaz sem po vojni ostala v Sloveniji sama z mamo Vero, bratom Tinetom, sestro Metko in staro mamo Marijo Debevec Remec. Sem najmlajša od treh otrok. Ob koncu vojne sem bila stara dve leti, moja sestra Metka 5 let in brat Tine 9 let. Moj oče je bil znani književnik in kulturni delavec dr. Tine Debeljak. Maja 1945 se je z množico drugih beguncev umaknil čez Ljubelj na Koroško in se v Slovenijo ni nikoli več vrnil.

Tudi nas so po vojni pregnali iz hiše, kjer smo živeli. Živeli smo v hiši maminega očeta Bogumila Remca v Ljubljani (ki je tudi odšel na Koroško). Takoj po vojni je oblast izdala odlok, da potrebujejo hiše za ministre. Ime mojega starega očeta je bilo prvo na seznamu. Obsodili so ga na 18 let zapora in razlastitev. K nam pa je

prišla OZNA in nam dala odlok, da moramo v dveh urah zapustiti hišo.

Želeli smo se preseliti v Škofjo Loko, k staremu očetu po očetovi strani, a nam niso pustili. Dejali so – kaznovani ste, morate v stanovanje, ki smo vam ga dodelili. Naselili so nas v hišo znanega klobučarja Pajka na Viču (še danes je tam klobučarstvo Pajk). Imeli smo na razpolago sobo 4x4 metre s kmečko pečjo, v kateri nas je živelo 5 ljudi, skupaj s staro mamo. V sobi smo kuhali, jedli, spali. Na stranišče pa smo morali hoditi skozi Pajkovo kuhinjo. Bilo je zelo neprijetno. Tako smo živeli sedem, osem let.

/// **Veliko družin se je na Koroško umaknilo skupaj. Kako to, da je vaš oče šel sam in vas pustil v Ljubljani?**

JOŽEJKA: Bila sem bolna in pot bi bila zame tvegana. Po drugi strani pa nihče ni mislil, da se bodo dogodki odvijali tako, kot so se potem. Govorili so nam: vam ne bodo komunisti nič naredili, samo moški so v nevarnosti. Moj oče pa je bil zelo izpostavljen, saj je bil med vojno urednik kulturne priloge Slovenca in se je uprl zapovedanemu kulturnemu molku. Zavedal se je nevarnosti.

/// **Od česa pa ste se preživljali? Stare starše so razlastili, oba sta bila brez očeta ...**

JOŽEJKA: To je zame še vedno veliko vprašanje. Mama je imela, preden se je poročila, trgovino s šolskimi potrebščinami. Malo pred koncem vojne je skrila nekaj zvezkov in šolskih potrebščin ter jih pod roko prodajala. Iz tujine so nam pošiljali pakete. In marsikaj iz njih smo prodali, še posebej kava je imela dobro ceno. Mama je nekaj časa bila tudi v službi, v neki mesnici je vodila knjigovodstvo.

Veliko ljudi nam je zelo pomagalo. Spomnim se Ivana Dolenca, ki je bil prijatelj mojega starega očeta. Med vojno je bil ravnatelj v Novem mestu in takoj po vojni zaprt in razlaščen. Ko je prišel iz zapora, je bil brez vsega in se je moral z ženo preseliti na rodni dom blizu Škofje Loke, kjer je tedaj kmetoval njegov brat. Šele po več letih so mu priznali pokojnino. In prvo pokojnino je prinesel moji stari mami. Rekel ji je: »Vi to potrebujete bolj kakor jaz.« **JOŽE:** Mi smo imeli nekaj malega zemlje in kar smo rabili za prehrano, smo pridelali doma. Nekaj hrane (maslo, jajca) smo tudi prodajali. Mama je velikokrat hodila delat k drugim kmetom. A zaslužila je slabo. 1 dan je morala delati za 1 kg sladkorja. Danes v Argentini v enem dnevu zaslužiš za 50 kg sladkorja. Ko so si sorodniki v Argentini nekoliko opomogli, je oče začel pošiljati pakete in v njih je bila tudi hrana. Najbolj dragocena je bila tudi za nas kava. Spominjam se neke gospe, ki bi dala vse, samo da bi prišla do kave ...

/// **Kdaj ste potem lahko odšli iz Slovenije v Argentino?**

JOŽE: To je bilo na podlagi mednarodnega dogovora v okviru Združenih narodov. Predvsem Združene države Amerike so zelo pritiskale, da so dovolili združitev družin. Moj stari oče je umrl leta 1955, naslednje leto pa smo potem zapustili Slovenijo. In prišli v Argentino, v nov svet.

JOŽEJKA: Tudi mi smo šli v Argentino brez stare mame, s katero smo živeli. Ni želela na pot v tako oddaljeno deželo in se je preselila k sinu Bogumilu, ki je bil duhovnik v Kosovski Mitrovici. Mi pa smo se v Argentino odpravili takoj, ko je bilo mogoče, leta 1954.

Za mamo je bilo veliko olajšanje, ko smo odšli iz Slovenije. Otroci smo v živo čutili, kako se je sprostil, v trenutku, ko smo z vlakom šli čez italijansko mejo. Pred tem se je neprestano bala, kdaj bo kdo prišel in nam preprečil pot.

/// **Kako ste doživeli srečanje z očetom?**

JOŽEJKA: Sama sem bila ob očetovem odhodu stara dve leti in se očeta seveda nisem spominjala. Smo bili pa zelo povezani prek pisem. Tako zame srečanje z očetom ni bilo srečanje

z neznancem. Še zdaj se spomnim, kako sem ga gledala z ladje, ko smo pristajali, kako nam je mahal, kako je bil ves iz sebe ...

JOŽE: Jaz očeta nisem tako dobro poznal. Poznal sem ga malo po slikah, malo po pisnih, čeprav smo si dopisovali bolj redko. Med nama ni bilo posebnega odnosa, 10 let ga nisem videl.

Vse tri brate so nas kmalu po prihodu v Argentino poslali v slovenski vzgojni zavod, ki ga je ustanovil škof Rožman (v njem je bilo tudi semenišče). Hodili smo v državno šolo, stanovali pa v zavodu, kjer smo imeli vzgojni program, pouk slovenščine, slovenske zgodovine in zemljepisa, pomagali pa so nam tudi pri učenju španščine. Z družino smo se videli med šolskim letom le enkrat mesečno. V škofovih zavodih sem bil šest let.

Iz tega časa se zelo spominjam predvsem akademij, ki smo jih pripravljali. Naš prefekt v zavodu Branko Rozman je bil pesnik in nas je veliko učil o slovenski literaturi, o slovenskih pesnikih. Za akademije, ki smo jih izvajali v gledališču, smo se včasih naučili tudi po tri četrt ure dolge recitacije.

JOŽEJKA: Prihod v Argentino je bil zahteven predvsem za Jožetovo mamo. Prišla je s kmetov, kjer je veliko delala na polju, v povsem tuj, mestni svet, ki ga ni bila vajena. Jožetov oče je bil mizar in je veliko delal pri gradbenih delih, mama pa je ostala doma in gospodinjala. Pozneje je našla svoje poslanstvo v raznašanju slovenskih časopisov (Oznanilo, Svobodna Slovenija, Duhovno življenje, Katoliški misijon ...). Tako je bila v stiku z ljudmi in je naredila veliko delo, ki ga drug ne bi mogel.

/// **Kako pa sta se vidva spoznala?**

JOŽE: V času študija smo se veliko družili v slovenskih mladinskih organizacijah. Oba sva bila člana Slovenskega katoliškega akademškega društva. Enkrat do dvakrat mesečno smo se srečevali v Slovenski hiši v Buenos Airesu. Organizirana so bila predavanja, sestanki in po njih seveda druženje ... in tako sva se spoznala.

JOŽEJKA: Poročila sva se pa malo prej, kot sva načrtovala. Jože je imel do konca študija še dva izpita. Načrtovala sva, da bi najprej doštudirali, nato dobil službo in bi se nato poročila. Potem pa se je na obisk iz Belgije napovedal Jožetov stric, duhovnik Vinko Žakelj. Zaželela sva si, da bi naju poročil prav on ... in tako sva se kar poročila.

/// **Kaj sta študirala in v katerih poklicih sta se uveljavila?**

JOŽE: Študiral sem za elektroinženirja. Elektronika me je že od nekdaj zanimala. Kot mlad fant sem še v Sloveniji hodil k sorodnikom poslušat radio in vedno me je zanimalo razvoj zlati skrivnost, kako deluje radio ...

Prvo službo sem dobil na področju visoke napetosti, drugo v tovarni, kjer so izdelovali elektroizolatorje. Nato pa je prišel k meni neki prijatelj in me navduševal, da bi se pridružil novi tovarni stavbnega pohištva, ki jo je v provinci Tucuman oziroma v glavnem mestu province San Miguel de Tucuman odpiral slovenski tovarnar Oblak. Je pa Tucuman 1.200 km severozahodno od Buenos Airesa. Kraj nama je bil všeč, pokrajina bolj podobna Sloveniji, ponudba za delo dobra, in smo se preselili (takrat sva imela že 5 otrok).

JOŽEJKA: Ko sva se poročila, sem študirala arhitekturo. Potem so se takoj začeli najavljati otroci. Ko sem bila noseča z drugim otrokom, sem še študirala, potem pa sem misel na študij in službo opustila in ostala doma ter se posvetila družini.

/// **Je bila odločitev za selitev težka?**

JOŽEJKA: Niti ne. Na začetku sva itak mislila, da gremo za 5 let, plača je bila dobra, rekla sva si: »Gremo poskusit.« No, zdaj smo v Tucumanu že več kot 30 let.

JOŽE: Otroci rastejo, gredo v šolo, dobijo prijatelje, potem fante, punce, se poročijo ... in nikoli ne uloviš pravega trenutka, da bi se vrnil.

/// **Sta kaj pogrešala slovensko skupnost, ki**

je v Buenos Airesu zelo močna?

JOŽEJKA: Od začetka ne. V Tucuman nas je tedaj prišlo 5 slovenskih družin. Večina nas je stanovala blizu skupaj, v hišah na ozemlju tovarne. Imelo smo 4-urni sobotni program slovenske šole, v katerem je bilo celo 20 otrok. Otroci so se v sobotni šoli učili slovenščino, zemljepis, zgodovino, verouk. Takrat sem jaz učila in ker je bila sobota v tovarni delovni dan, sem poleg učencev v šoli imela ob sebi še vse svoje predšolske otroke. A je nekako šlo, saj so se otroci dobro poznali med seboj.

To se je spremenilo, ko se je tovarna zaprla. Večina slovenskih družin se je tedaj preselila in ostali smo samo dve družini. Takrat smo zelo pogrešali slovensko družbo.

/// **Kako to, da sta se odločila za tako veliko družino? Vaš prvi otrok je bil rojen leta 1970. Takrat se je večina družin v zahodnem svetu precej zaprla za življenje ...**

JOŽEJKA: Pogosto nama je kdo rekel: »Kako si upata imeti toliko otrok?« Ampak sprejemala sva jih odprto, brez zadržkov. Nisva jih na začetku toliko načrtovala. A prihajali so in midva sva jih sprejemala.

Težko je bilo prva leta, ko sem bila sama doma, otroci pa so bili stari 3, 2, 1 leto in še novorojenček. Niti v trgovino nisem mogla iti, čeprav smo živeli v mestu in je bila trgovina blizu. Življenje takrat je bilo drugačno, recimo ni bilo plenice za enkratno uporabo in že s tem je bilo veliko dela. Najtežje je bilo torej, ko sva imela štiri otroke. Potem je bilo z vsakim otrokom lažje. Sami otroci so začeli veliko pomagati.

V Tucumanu je bilo lahko dobiti delovno silo in tako smo dobili služkinje, ki so pomagale v gospodinjstvu. Imela sem jih zato, da so pospravljale stanovanje in prale.

Otroke sem pustila, da so se veliko igrali, tudi če so bili umazani – nisem kar naprej stala za njimi, da bi se umivali. Čez dan so se igrali, zvečer pa smo jih skopali in so šli spat. To jim je dalo svobodo.

Zelo dobro se mi je tudi zdelo, kako so otroci drug drugega brusili in vzgajali. Velikokrat je nekdo hotel imeti igračo, pa isto še drugi, tretji, četrti ... In nekako se je bilo treba dogovoriti. Naučili so se sodelovati, počakati. Mislim, da je imeti več otrok bolje za družino.

JOŽE: Zdaj, ko sva sama, prihajajo najini otroci s svojimi družinami na obisk z velikim veseljem. Ne samo v soboto in nedeljo, ampak tudi med tednom. V naši hiši je neprestano mimohod otrok.

/// **Iz domovine sta prinesla s seboj tudi vrednoto vere. Kaj vama pomeni in kakšno vlogo ima v vajini družini?**

JOŽEJKA: Molitev je bila v naši družini stalno navzoča. Molili smo recimo redno pred jedjo in po jedi. Pa ni bila to navadna molitev po jedi. Po kosilu je bilo Angelovo češčenje, pa molitev za družino, za umrle člane družine, za srečno popoldne ... Tudi nedeljske maše nismo nikoli izpustili.

JOŽE: Res je! Jožejka ni nikoli manjkala pri nedeljski maši, tudi takrat, ko je bilo najbolj težko, ko sva imela štiri majhne otroke.

JOŽEJKA: Za božič in veliko noč smo, dokler

so bili starši še živi, vedno šli v Buenos Aires. Otroci so praznike v slovenski skupnosti veliko bolj doživeli. Za praznike je bila tam vedno močna pobožnost. V Tucumanu je bilo pri mašah in obredih bolj »socialno« (v smislu družabno, op. Š.K.), medtem ko je bilo v Buenos Airesu zares pobožno. V Tucumanu so se za božič, veliko noč vsi med seboj veliko pozdravljali, bili sproščeni, a nisi čutil tiste pobožnosti kot v slovenski skupnosti v Buenos Airesu.

Zdaj ko ne gremo več za praznike v Buenos Aires, se nam zdijo praznične maše v Tucumanu plitve. Kdo bi lahko rekel: »Saj je ista maša.« Toda ne, tisto vzdušje, ki ga je bilo med Slovenci čutiti za božič in veliko noč, je bilo res nekaj izrednega. To moraš doživeti.

JOŽE: Zelo pomembni za versko življenje so bili slovenski duhovniki. Imeli smo slovenske maše, slovenske obrede, slovenske molitvene ure. Naša verska podlaga je bila absolutno slovenska.

/// **Prej ste dejali, da je tovarna, v kateri ste delali in zaradi katere ste se sploh preselili v Tucuman, zaprla svoja vrata. Vi pa ste se podali na zanimivo podjetniško pot – zdaj se ukvarjate s kmetijstvom, z gojenjem in prodajo limon. Nam lahko poveste nekaj več o tem?**

JOŽE: V Tucumanu je povsod polno polj, posajenih z limonami. Vonj mi je bil že od nekdaj všeč, dišijo kot šmarnice. Tako sem že prej, preden je prišlo podjetje, v katerem sem delal, v krizo, kupil 10 hektarjev nasada limon, za hobi. Na parceli pa je bilo tudi nekaj mandarin in pomaranč. Pozneje pa smo v tem videli možnost za delo, preživetje.

Dokupili še več zemlje, 60 hektarjev, ki pa ni bila zasajena. Zato jo je bilo treba očistiti, pripraviti za sajenje. Najeli smo inženirje in svetovalce, ki so nam pri tem pomagali. Pri limoni traja nekako 5 let, da lahko začneš obirati prve sadove. Nismo pa vse zemlje posadili z limono, ampak smo na enem delu posadili avokado.

Limona je posebna v tem, da neprestano cvete, raste, rodi. Lahko jo recimo požge slana, a s tem letni pridelek ni izgubljen, saj čez en mesec znova rodi.

/// **Koliko limon pa pridelate in koliko ljudi imate zaposlenih?**

JOŽE: Letos računamo, da bomo pridelali med 2.000 in 2.500 ton limon. Limone večinoma prodajamo v industrijsko predelavo. Smo pa zelo odvisni od cen na svetovnem trgu. V zadnjem obdobju je stanje dobro. Na svetovnem trgu je pomanjkanje limon, pozna se, da v nekaterih državah krčijo nasade zaradi širitve mest. Tako se ne bojimo, da se ne bi dalo pridelka dobro prodati.

Skozi celo leto imamo 4 ljudi stalno zaposlene. Veliko ljudi pa se rabi za obiranje, med 150 in 200. Vendar za te delavce poskrbijo podjetja, ki kupijo limone. Mi pa moramo paziti in dobro nadzirati, da pravilno pobirajo sadeže.

Sam sem zdaj sicer že upokojen, a še vedno delam, se pa v delo vpeljuje tudi najin sin Martin.

/// **Kako doživljate Slovenijo in ali je bila v vas kdaj želja, da bi se vrnil?**

JOŽE: Nikdar. Iz Slovenije smo odšli zaradi ko-

munizma. In ta duh je tu še vedno čutiti. Veliko ljudi še ostaja v tej miselnosti, si želi nazaj v stare čase. Še vedno lahko slišimo: »Premalo smo jih pobili.« Dokler ne bo iz naroda izšel občutek, da se mora to spremeniti, in priznanje, da je bila narodu s poboji storjena velika krivica, toliko časa nas ne bo nazaj.

JOŽEJKA: A vendarle s Slovenijo ostajamo zelo povezani. Sama menim, da bi se morali mlajši veliko bolj angažirati v spoznavanju slovenske zgodovine, preštudirati, kaj se je dogajalo v najtežjem obdobju slovenske zgodovine. Zakaj se je začel odpor proti komunizmu? Vaške straže niso nastale kar tako. Partizani so nedolžne ljudi pobijali, potem pa se je začel odpor. Morali bi se več ukvarjati z obema strujama med vojno, našo in pa komunistično. Amprej res preštudirati, da bi prišla resnica na dan.

/// **Kaj pa vajini otroci, ima kateri od njih željo vrniti se v Slovenijo? Vaš oče, Jožejka, je imel recimo željo, da bi se njegovi potomci rojevali v Sloveniji ...**

JOŽEJKA: Od najinih otrok se nobeden ni odločil za vrnitev v Slovenijo, so se kar zasedli v Argentini. Pa ni rečeno, da koga ne vleče. Recimo najstarejši sin Janez je zelo navezan na Slovenijo, se tu lepo počuti, dežela ga vedno pritegne, ko je tukaj ... a po drugi strani je težko pustiti službo in se preseliti, začeti z ničle, iskati novo službo, stanovanje. Še težje bi bilo za ženo, ki ne zna slovensko.

Se je pa mojemu očetu uresničila želja, da bi se njegovi potomci znova rojevali v Sloveniji. V Slovenijo se je preselil sin moje sestre, Ivan Vombergar, ki je poročen in imata z ženo že tri otroke. In kot vse kaže, se bo v Slovenijo preselil tudi vnuk moje sestre, Andrej Vombergar, ki je nogometaš (Andrej Vombergar je zdaj igralec Olimpije, poleti, ko smo snemali intervju, njegov prestop še ni bil dokončno potrjen, op. Š. K.).

/// **V Sloveniji sta preživela več kot mesec in čez nekaj dni se vračata domov. Kaj bi želela še povedati nam v Sloveniji? Sta v vajini povezanosti s Slovenijo in obenem distanci do nje kaj posebnega opazila?**

JOŽEJKA: Opazila sem, večina ljudi v Sloveniji zelo »jamra«. Ne vem, če se vi tega zavedate. Po drugi strani pa vidim, da večini ljudi gre ekonomsko dobro. Večina družin ima dva, tri avte, imajo hišo. In to kakšne hiše! Normalne hiše v Argentini so precej bolj skromne, slabše opremljene, manjše, imajo manjše prostore. Ampak ljudje kljub temu kar veliko »jamrajo« ...

Kaj pomeni resnično čutiti Slovenijo

Najmočnejše doživetje med snemanjem intervjuja je, ko začutiš, da se je gosta njegovo pripovedovanje, obujanje spominov tako dotaknilo, da je morda celo zaznati odsev solze v kotičku očesa.

Dvakrat je bilo to čutiti med našim pogovorom. Ko je gospa Jožejka pripovedovala o tem, kako je po dolgih letih znova z ladje zagledala svojega očeta. In ko je gospod Jože povedal, kako je bila njegova žena zvesta obiskovanju svete maše, tudi ko je bilo s štirimi majhnimi otroki to najtežje.

Teh trenutkov goli zapis vsebine pogovora ne more zajeti. Vredno pa se mi jih je zdelo podeliti z bralcem. Kajti morda povedo več kot vse izrečene besede.

Ko smo se v prelestno lepem julijskem Šentjoštu po pogovoru poslavljali, sem imel mešane občutke. Ne eni strani bližine in domačnosti, na drugi strani oddaljenosti.

Pa ne samo zaradi večtisočkilometrsk razdalje, ki nas je imela kmalu ločiti, ampak predvsem zato, ker sem čutil, da je moja rodna Slovenija še vedno preveč oddaljena od vrednot, ki so tako zasijale pripovedovanja mojih gostov.

Štefan Kržišnik
Domovina.je | Iskreni.net

Štipendije v UCHEMA

Univerza »UCEMA« nudi potomcem Slovincem 5 štipendij za študij prava (Abogacía). Štipendija krije 100% šolnine skozi vsa leta študija, pogoj je povprečna srednješolska ocena 8 ali več.

Kandidati naj se javijo po emailu na naslov esloveniau@gmail.com.

Zedinjena Slovenija

OSEBNE NOVICE

DIPLOMI

19. decembra 2017, je zaključila študije **Martina Miklič** in diplomirala kot vzgojiteljica. Čestitamo!

20. decembra 2017, je na Universidad Nacional de la Matanza - UNLAM zaključila študije **Katja Urbančič** in diplomirala kot Técnica en Ceremonial y Protocolo. Čestitamo!

SMRT

V soboto, 30. decembra, je pri 96 letih umrla gospa **Marija (Micka) Zupanc Groznik**. Naj počiva v miru! Družini pa izrekamo naše iskreno sožalje!

OBVESTILO

Dragi bralci, zadnja številka Svobodne Slovenije v letu 2017 je pred vami.

V januarju in februarju vam bo na voljo spletna »počitniška Svobodna Slovenija«, z občasnimi objavami o dogodkih v naši skupnosti in z raznimi novicami iz Slovenije in Argentine. Vabljeni, da jo berete, pa tudi kaj napišete.

Naročnike tiskane izdaje prosimo, da nas čimprej obvestite, če želite v letu 2018 naprej prejemati časopis. To lahko storite preko raznašalcev, odbornikov Zedinjene Slovenije ali pa po emailu na naslov svobodna.ba@gmail.com.

Želimo vam blagoslovljen začetek novega leta 2018!

Svobodna Slovenija - Zedinjena Slovenija

MALI OGLASI

ING. AGR. JORGE L. KOMAR Y ASOCIADOS

Asesoramiento agropecuario
Consultoría - Administración - Proyectos

Argentina - Uruguay
Tel (+54 9) 4049 3950
jorgekomar@gmail.com

CKC | Fabricación de biofertilizantes para la agricultura

Adm. y ventas:
Montesquieu 520, CABA
www.ckc.com.ar

CA - CONSULTORES ASOCIADOS

Consultoría integral y dirección técnica de empresas de saneamiento ambiental y control de plagas urbanas y rurales

Cel (011) 4941 - 5777
akocmur@ckc.com.ar

MARCOS MELE

Productor | Asesor de Seguros
Administración de Riesgos

Tel (+54) 4623 2932 | 4623 4936
info@marcosmele.com.ar
www.marcosmele.com.ar

SVOBODNA SLOVENIJA DANES

Že leto je od tega, kar je odbor Zedinjene Slovenije delil poročilo po vseh domovih in rojake obvestil o tedanjem občutljivem stanju našega glasila Svobodna Slovenija.

Takoj smo prijeli za delo: pregledali smo ustaljene načine delovanja in začeli iskati možnosti za izboljšanje, pri tem pa naredili potrebne spremembe glede na spreminjanje se navade naših bralcev. Tako smo posodobili način obveščanja in zagotovili nadaljevanje časopisa v prihodnosti. Leto je bilo zelo intenzivno in bogato za vse. Danes lahko rečemo, da smo ponosni, da smo dosegli to veliko preobrazbo našega tedenskega glasila, sad velikega truda in zasluga inovativnega talenta tistih, ki so nesebično darovali svoj čas in željo po izboljšanju.

Prav je da, se danes na kratko spomnimo katera so bile tiste težave, ki smo jih morali premostiti. Prejšnji tednik je bil v stanju finančnega precepa s komaj 350 naročniki. Leto za leto je izgubljal naročnike in učinkovitost, ker nove generacije ne berejo več tiskanih časopisov in ves uredniški trud je bil zato tako kratkotrajen kot naslednji kup papirja, ki ga spravljamo po hišah. Dolgoletni urednik Tone Mizerit je oznanil svojo upokojitev sredi prejšnjega leta. Odbor Zedinjene Slovenije je spoznal, da je nastopil čas za večje spremembe. Zaradi omejenosti klasičnega tiska je imel prejšnji tednik v praksi le lokalne bralce in ostali slovenski svet skoraj ni bil seznanjen s številnimi in kvalitetnimi aktivnostmi, ki jih izvajamo Slovenci "na koncu sveta." Lahko bi rekli, da smo bili izolirani, brez realnih možnosti, da nas spoznajo takšne, kakršne smo in da spoznajo način, kako živimo.

Leto kasneje se je naš dolgoletni časopis povečal in postal tudi spletno tedensko glasilo, ki je dostopno kjerkoli, kadarkoli, na vsaki napravi z internetno povezavo. Nič ni izgubljenega, vse se hrani za ponovno branje. Danes nas lahko berejo iz kateregakoli kraja na svetu, saj tistih nekaj več kot 1900 tedenskih bralcev prihaja ne le iz držav Ame-

rike in Evrope ampak tudi iz tako oddaljenih krajev kot so Azija in Oceanija. Dostopnost in popularni pripomočki, kot je na primer Facebook, so tudi pripomogli, da nas berejo ljudje, za katere si prej še misliti nismo mogli, da bodo brali naše glasilo.

Pri vsem tem procesu nismo pozabili na naše starejše zveste bralce in na vse tiste, ki jim uporaba interneta ni domača. Zanje smo pripravili prenovljeno tiskano različico, kot smo obljubili, in za ugodnejšo ceno. Na tej točki moramo reči, da bi težko tako napredovali brez naše sedanje urednice Marjane Poznič, ki se je postavila na čelo tega projekta in je vodila to veliko preobrazbo našega glasila.

Veliko ljudi se nam je približalo in nam čestitalo za ta dosežek in najdejo se tudi taki, ki nam komentirajo o vsebinah objav. Svobodni Sloveniji smo dali obraz, s katerim se lahko poistovetimo vsi, ki smo bili rojeni v tem koncu sveta. Potrudili smo se, da smo vključili čim večje število originalnih in kreativnih člankov, posvečenih vsem vidikom naše skupnosti. Ni naša prioriteta to, da od drugod prepisujemo sicer zanimive in bogate članke ali objavljamo material, ki je našim bralcem dostopen v drugih medijih. Kot pravi naše geslo "Glasilo Slovencev v Argentini", je naš tednik posvečen predvsem vsem nam, kot orodje povezovanja in pripadnosti.

Po šestih mesecih dela od tistega 25. junija, ko smo predstavili novo Svobodno Slovenijo ob prazniku Dneva državnosti v Slovenski hiši, je bilo v 27 številkah objavljenih čez 250 prispevkov, izmed katerih so bili nekateri celo povzeti in objavljeni tudi v drugih slovenskih medijih. Ni bilo še časa za podrobno statistiko, a veseli smo številnih oseb, ki so sodelovale s svojimi prispevki, nasveti, predlogi in vzpodbudami. Vse to priča o zvestobi prvim idealom, ki se je rodila v Sloveniji v težkih trenutkih nemške in italijanske okupacije in ki se potem nadaljevala v slovenski diaspori v Argentini kot izraz svobodnega duha, ki gnezdi v slovenskih srcih.

Prihodnost našega tednika se kljub temu ne sme omejiti le na majhno skupino ljudi, ki danes omogočajo, da izhaja. Veliko ljudi je začelo posredovati svoje prispevke, vendar potrebujemo da vsa skupnost aktivno sodeluje s tem, da predlaga teme in članke, ki bi jih lahko delili z našimi bralci. Vemo, da je v vseh kotičkih naših domov in spominov veliko zgodb in dogodkov, ki čakajo na to, da jih bo kdo odkril, potrebno je le malo volje in odločitve, da jih spravite na papir – ostalo bomo naredili mi. Zato vas spodbujamo, da nam pošljete svoje tekste, zapiske, slike, osebna obvestila in podobno na elektronski naslov: svobodna.ba@gmail.com. Ta je edini elektronski naslov, na katerem nas lahko zanesljivo najdete.

Prihodnost glasila je prav tako odvisna od zavedanja, da za obstoj in rast tednika potrebujemo tudi finančna sredstva. Čeprav nam je glasilo enostavno in zastojno dostopno celo na telefonu vsi vemo, da je za to, da ga lahko beremo, potrebna denarna podpora. Zato je potreben prispevek vseh nas, da bomo lahko še naprej uživali ob branju tega glasila: podjetja in posamezniki lahko oglašajo v temu namenjenih reklamnih prostorih in prav tako lahko vsi ostali kadarkoli sodelujete z vašim prispevkom.

Vsem zvestim in novim bralcem se zahvaljujemo za podporo in zaupanje, ki nam ju izkazujete. Prav posebej boglonaj gre vztrajnim raznašalcem, ki vsak teden delijo tiskan časopis naročnikom. Prav tako Uradu Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu za podporo pri izdajanju. Kakor smo dejali pred enim letom: naš časopis ne sme biti rezultat dela majhne skupine, ampak izraz želje celotne skupnosti, ki ne pozablja na svoje vrednote, ki so nam jih v srca vtisnili prvi pobudniki tega časopisa.

Te dni Svobodna Slovenija obeležuje 70 letnico izhajanja na argentinskih tleh. Ta številka bo letos močno zaznamovala našo argentinsko - slovensko skupnost. Hvaležni smo vsem, ki so skozi desetletja gradili skupnost in njen časopis. Ponosni smo, da smo tu na jugu sveta tudi mi živ in aktiven ud slovenskega naroda!

Odbor Zedinjene Slovenije

Milosti polne božične praznike
in vso srečo v letu 2017 želi

CKC

Fabricación de biofertilizantes para la agricultura

Adm. y ventas: Montesquieu 520, CABA
www.ckc.com.ar

Blagoslovljene praznike Kristusovega rojstva
in srečno novo leto 2017 vam želi,

CA

CONSULTORES ASOCIADOS

Ing. Agr. Andrés Kocmur

Consultoría integral y dirección técnica de empresas de saneamiento ambiental y control de plagas urbanas y rurales

Cel (011) 4941 - 5777
akocmur@ckc.com.ar

Vsem rojakom obilo božičnega
veselja in Marijinega varstva
v novem letu želi

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

INDUSTRIJSKO METALURGIČNO PODJETJE
IN MONTIRANJE STROJEV

Diagonal 160 N° 5776
Villa Loma Hermosa (1657)
Buenos Aires, Argentina

Tel / Fax: 54 (11) 4769-0581 / 1653
antonio@podrzaj.com.ar
www.podrzaj.com.ar